

Editat amb la col·laboració de:

www.marrocs.com

Col·laboren:

INRETEX, S.L.
Indústria de Recuperació Tèxtil

BAR SOLBES

FUNERARIA
San José de Mariola, S.L.

PROCAN®
el canalón

FELIPE TORRES
CONSTRUCCIONES

FORN - PANADERIA
FRANCISCO COLOMER

HOCO
Instalar. Disfrutar

CRISTALERIA
JUANCAR

"la Caixa"

ClaraVisión

mobles Ferva

PASTELERIA CONFITERIA
Gracia
Miguel Cabanes, S.L.

l'arc

ercacentro

Sempere Blasco, s.l.
ELECTRICIDAD Y MECANICA

CONSTRUNOVA MARIOLA, S.C.V.
CONSTRUCCIONES Y REHABILITACIONES

OPEL
AUTO-FERRE

JOSVI

Fetexsa

asador
Zarabanea
Olias del Rey Toledo

MAR-BELÁN®

Guralcaixa

MARTÍ BOCAIRENT, S.L.

Les **COVES**

VENTACAN

Cultural Festera
Filà de Marrocs
Bocairent

ELS MARROCS: MEMÒRIA GRÀFICA D'UNA FILÀ (I)

Edita:
Cultural Festera Filà de Marrocs (Bocairent).

Fotos:
Arxiu de la Cultural Filà de Marrocs - Cessions de membres de la Filà

Textos:
José Antonio Ferre Martínez (Cronista de la Filà).

Guió Original:
Cultural Festera Filà de Marrocs

Disseny gràfic i maquetació:
Vicent Ramón Pascual

Impressió:
Gràfiques Tormo (Xàtiva)

Dipòsit Legal:

Edició 2006

AGRAÏMENTS

La Junta Directiva de la Cultural Festera Filà de Marrocs, agraeix a totes aquelles persones que han fet possible l'edició d'este llibret, d'una manera especial a tots aquells que han cedit fotos inèdites de la nostra història, gràcies als quals ha estat possible recopilar este treball d'investigació que ara publiquem. Així mateix, el nostre agraïment sincer a José Antonio Ferre Martínez, Cronista de la Filà, que ha contribuït amb la selecció d'imatges i amb la documentació de totes elles.

El nostre record entranyable per a tots els marrocs que ja ens han deixat, pel gran llegat històric i cultural que ens han transmés com herència. A tots ells: gràcies.

Per últim, per suposat, el nostre agraïment a la Conselleria de Cultura, Educació i Esports, així com a totes les empreses que han fet possible l'edició d'este llibret (totes elles vinculades a components de la nostra filà).

ELS MARROCS: **MEMÒRIA GRÀFICA D'UNA FILÀ (I)**

INDEX

				
Pag 4	Pag 10	Pag 16	Pag 22	Pag 28
				
Pag 5	Pag 11	Pag 17	Pag 23	Pag 29
				
Pag 6	Pag 12	Pag 18	Pag 24	Pag 30
				
Pag 7	Pag 13	Pag 19	Pag 25	Pag 31
				
Pag 8	Pag 14	Pag 20	Pag 26	Pag 32

PRÒLEG

La Cultural Festeria Filà de Marrocs, va iniciar ara fa quatre anys, una línia editorial molt interessant per a la recuperació de la història i les costums de la Filà. Si l'anterior Junta va publicar eixe magnífic treball d'investigació que recopilava la història de la nostra Filà, des de la seua fundació l'any 1868, l'actual Junta Directiva, va continuar esta línia editorial amb altres treballs: primer va ser la pàgina web www.marrocs.com, que posava a l'abast de tot el món la nostra història, les nostres costums, les nostres anècdotes, etc. . . L'any passat, continuant amb esta tasca, publicavem el llibret "Les Cançons dels Marrocs", que recollia un total de setze cançons escrites per membres de la Filà i cantades en algun moment de la seua història pels seus components. Sense cap dubte, un treball el d'estos anys que ha pogut veure la llum gràcies al suport de la Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana, amb el seu recolzament incondicional a l'us normalitzat de la nostra llengua, com també ha estat possible per la col.laboració de les empreses vinculades a components de la nostra filà.

Enguany, hem volgut iniciar una sèrie de publicacions amb el títol de **"Els Marrocs: memòria gràfica d'una filà"**, de la que publiquem la primera part. Es tracta d'una sèrie de llibrets que tenen com a finalitat principal, publicar imatges inèdites de la història dels Marrocs, amb els seus corresponents comentaris explicatius, que sense cap dubte contribuïran a ampliar l'arxiu històric de la filà i el posaran a l'abast de tots els seus socis i de la resta de filaes de Bocairent.

A tots els que han fet possible l'edició d'este llibret, el nostre agraïment i a aquells marrocs o persones vinculades a la filà, que puguin tindre fotos inèdites de la nostra filà, el nostre oferiment per publicar-les en pròximes edicions d'estos llibrets.

Per últim, expresem el nostre desig de que tots els que tinguen l'oportunitat de fulletjar este llibret, puguin trobar en ell allò que en tot moment hem buscat des de la Junta Directiva i que siga del gust de tots.

La Junta

ANY 1892

Foto dels components de la Filà de Marrocs, l'any 1892, tan sols vint-i-quatre anys després de la fundació de la filà. Com es pot apreciar a la foto, tan sols catorze adults i tres xiquets.

ANY 2003

Foto dels components de la Filà de Marrocs, després de la desfilada de la vespra de la Publicació. En la imatge, es poden apreciar les campanes de l'Església Parroquial, després de la seua restauració i abans de ser col·locades novament al campanar. En la imatge es pot apreciar, que després de 111 anys de diferència (respecte a la foto de 1892), la filà ha crescut considerablement.

ANY 1920

Dia de moros i cristians
(4 de febrer). Grup de Marrocs,
moments abans de
l'ambaixada Cristiana.

De peu d'esquerra a dreta:

- Desconegut
- Jaime Molina Ferre
- Tomás Vañó

Sentats d'esquerra a dreta:

- Bautista Molina
- Santiago Cabanes (amb el
seu fill Santiago)
- Pedro Sánchis

ANY 1921

De peu d'esquerra a dreta:

- Els dos primers (desconeguts)
- Bautista Beneyto Vañó
- Bautista Aleixandre Vañó

Sentats d'esquerra a dreta:

- Juan Bta. Molina Gisbert (Alferes)
- Juan Bta. Beneyto Vañó (Capità)

ANY 1932

Capitana: La xiqueta **Manolita Beneyto Mompó**. Va ser la primera dona que va ingressar en la nostra filà. Durant alguns anys, va causar baixa, tornant a ingressar en la filà en 1964 i pertanyent a esta fins a l'any 1977. En 2007 es complix el 75 aniversari de la seua capitania.

Cabo: Antonio Solbes Pérez.

Esquadra (d'esquerra a dreta) Bautista Molina Vañó, Miguel Cantó Vañó, Antonio Cabanes Bolumar, Jaime Molina Marco, Bautista Gisbert, Enríque Gisbert Martínez, Cosme Juan Castelló i Manuel Gisbert Martínez.

ANY 1934

Dia de l'Eixabegó. Grup de Marrocs, junt el ninot que es feia en pla còmic i divertit, per a realitzar la famosa "ambaixada de la risa". En la foto apareix també en la part inferior, el famós "tambor" de la filà, del que segons compten alguns veterans, va desaparèixer a principis de la dècada dels 40.

De peu d'esquerra a dreta:

- Santiago Cabanes
- Bautista Gisbert
- Agustín Ferre
- Pedro Sánchis

Sentats d'esquerra a dreta:

- José María
- Alfredo Ferre
- Pedro Solbes
- Antonio Solbes
- Cosme Juan
- Miguel Cantó
- Bautista Molina

ANY 1936

Grup de Marrocs, fotografiats **davant la porta del Casino** (actualment Bar Solbes):

Felipe Ferre, Antonio Solbes, Alfredo Ferre, Pedro Solbes, Cosme Juan, Bautista Gisbert, Jaime Molina, Pedro Sanchis, Bautista Molina, Tomás Vañó, Ramón Alberó, Vicente Cabanes, Miguel Cantó, Manolo Puerto, Miguel Cabanes, Antonio Cabanes Bolumar.

ANY 1944

La Filà el dia del Sant Crist, dirigint-se al Bes de la Relíquia. El Capità va ser Miguel Cantó Vañó, però per circumstàncies no aclarides, este dia va exercir el càrrec Joaquín Cabanes (com pot observar-se en la fotografia). Es dona la circumstància que l'Alferes va ser Agustín Ferre Alcaraz, sent substituït pel seu fill Felipe (en la instantània empunyant l'arcabús). Anaven acompanyats pels Marrocs Bautista Molina, Alfredo Ferre, Isidro Gisbert, Diego Jornet i Vicente Silvestre. Este any, com l'anterior, vam ser acompanyats per la Banda del Regiment Militar d'Alcoi (en la fotografia pot apreciar-se la vestimenta militar dels músics).

ANY 1945

Carrossa dia de l'Entrà. Breu història d'esta carrossa que es va construir totalment a Bocairent. Com podem comprovar, eren els anys de la postguerra, en els que quasi tot escassejava. Només l'enginy i la destresa, van fer possible realitzar esta carrossa. La seua part central representava un cap humà, que en la seua part superior, tenia un habitacle en què es podien situar dos persones. Per a modelar este cap, es va construir un cos central, a base de llistons. Posteriorment es va revestir d'arpilleres i cartró, per a finalment pintar-la. L'estructura es va subjectar sobre un carro de transport i es va tancar amb uns bastidors laterals, revestits de paperets de colors. L'artista artífex d'esta carrossa va ser el nostre paísà Blas Silvestre i va ser realitzada en la fàbrica de joguets, per Manolo i Antonio Puerto, ambdós membres de la Filà. En el cap, podem observar en la part superior, a les xiquetes Mª Ángeles Puerto Pérez i Mª Pilar Molina Conca. En la seua part inferior, apareixen dos xiquets que no hem pogut identificar.

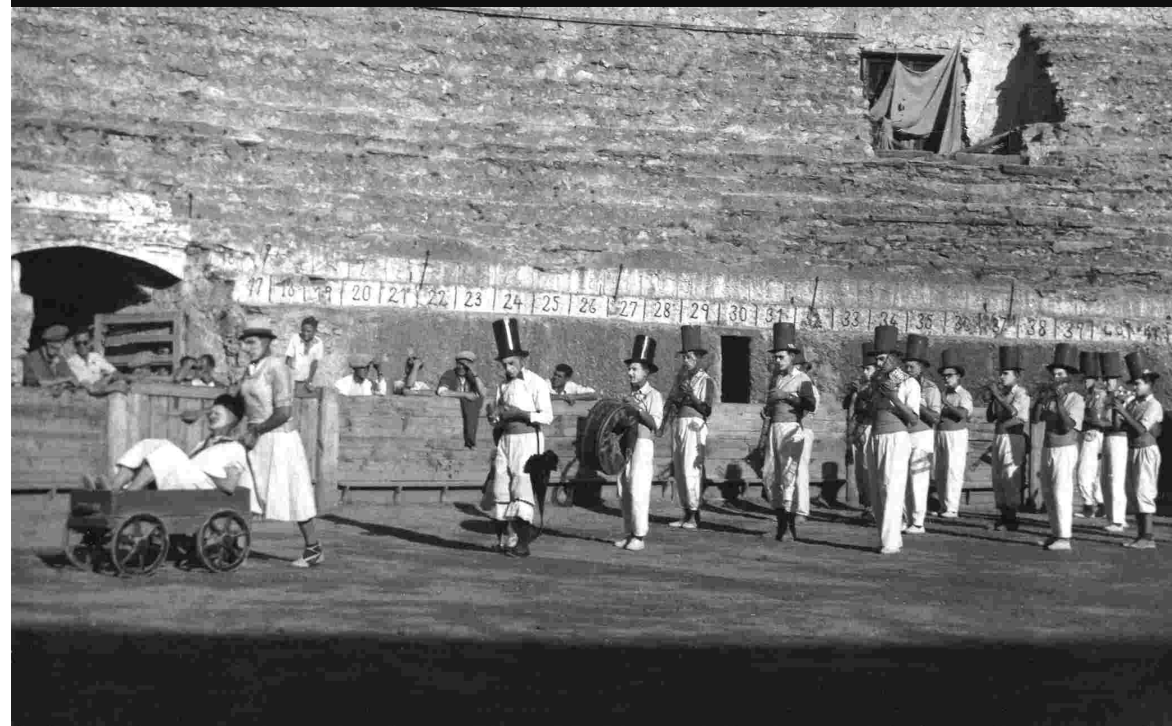
ANY 1949

Dia de l'entrà. En la foto, Eduardo Gisbert Doménech i Antonio Puerto Francés. En aquells anys, la nostra filà desfilava al so de marxes dianeres o pasdobles, la qual cosa va propiciar a poder realitzar canvis o variacions. Però va haver-hi uns anys en què també van participar uns grups d'entre deu i dotze components, que desfilaven sobre burros, enarborant unes banderoles i amb el rostre emmascarat de negre.

ANY 1950

Esquadra oficial de l'Entrà, quan encara es desfilava al compàs dels pasdobles i la filà de Marrocs feia variacions. Els integrants de l'esquadra, lluïxen les famoses "barbes postisses" que es feien servir per a l'entrada. Esta fotografia està realitzada enfront dels "pilons de Beneyto", (antiga baixada al "Pont de Mitja Calça") en l'actual carrer Juan Beneyto Bernácer. Al fons pot observar-se la fàbrica de mantes de Teudiselo Puerto i CIA, que estava recentment inaugurada.

ANY 1950

Festival còmic que va organitzar la Filà de Marrocs a la Plaça de Bous de Bocairent. La roba i les disfresses es van confeccionar per a l'ocasió. En este acte van ser presentats els instruments musicals realitzats amb fil d'aram pel "Tio" Toni Solbes Pérez, que encara hui conserva el seu net Antonio Solbes Molina.

ANY 1952

Dia de l'Entrà. **Esquadra Oficial.**

Cabo: Ladislao Cabanes.

Esquadra: Miguel Cabanes, Eduardo Molina, José Sisternes, Manolo Puerto, Bautista Molina, Antonio Vañó, Carlos. Al fons es pot observar el Sergent de la Filà: Antonio Cabanes Bolumar i de paisà a la dreta de la foto, el "tio" Bautista Molina.

ANY 1956

Marrocs **desfilant pels carrers de Planes** en l'excursió de la Filà d'este any.

Cabo: Antonio Solbes Pérez.

Esquadra: Manuel Molina Castelló, Joaquín Molina Vañó, Joaquín Ferre Micó, Miguel Monerris Cantó, Juan Beneyto Mompó, Juan Alberó Vañó, Vicente Gisbert Doménech, Vicente Vañó Silvestre, Antonio Galiana Belda, Ángel Molina Vañó, Hermenegildo Reig Olcina i Antonio Solbes Vañó.

ANY 1955

Primera esquadra oficial de negres de la Filà de Marrocs. Dia de l'Entrà.

Cabo: Eduardo Gisbert Doménech.

Esquadra (d'esquerra a dreta): Joaquín Ferre Micó, Joaquín Molina Vañó, Vicente Francés Vañó, Juan Gisbert Doménech, Antonio Galiana Belda, Vicente Belda Lluch, Juan Alberó Vañó i José Ferre Pascual.

ANY 2005

Esquadra oficial de negres. (**50 aniversari esquadra de negres**). Dia de l'Entrà. Mig segle separen estes dos fotografies de les esquadres oficials de negres de la nostra filà. Durant tot este temps, els Marrocs sempre han presentat esta esquadra oficial durant la desfilada de l'Entrà.

Cabos: José Antonio Belda Crespo i Aurelio Felipe Rojo.

Esquadra: Pedro García Marín, Antonio Felipe Rojo, Miguel Auñón López, Vicent Vicedo Felipe, Manuel Alarte Pla, Manolo Espinós Pérez, Juan Antonio Beneyto Ribera, José Ramón Belda Beneyto i Luís Zapater Beneyto.

ANY 1960

Esquadra a la **Diana del Dia de Sant Blai**.

Cabo: Juan Vañó Cabanes.

Esquadra (d'esquerra a dreta): José Iniesta, Pepe Belda Asensio, Antonio Cerdá Belda, Juan Silvestre Mora, Felipe Ferre Pérez, José Luís Pascual Colomer, Vicente Molina Vañó.

ANY 1961

Dia de l'Entrà. **Esquadra especial**, formada per:

Cabo: Eduardo Gisbert Doménech.

Esquadra (d'esquerra a dreta): Eladio Molina Molina, Joaquín Molina Vañó, Vicente Santonja Colomina, Joaquín Ferre Micó, Vicente Francés Vañó, Antonio Vañó Beneyto, Antonio Galiana Belda, José Silvestre Blasco, Héctor Santonja Colomina, José Mª Vañó Molina.

ANY 1962

Benedicció del primer banderí de la filà. Va ser dissenyat pel nostre paísà el pintor Blas Silvestre i brodat per Consuelo Bernat Vañó (nascuda a Bocairent i resident a València). La benedicció es va realitzar en el nostre temple parroquial el dia 28 de gener, sent els padrins Mª Carmen Juan Mora i Juan Mestre Aracil. El portador del banderí va ser el sergent, José Iniesta. El capità que va estrenar banderí en la nostra filà va ser Manuel Puerto Francés.

ANY 1998

Benedicció del nou i actual banderí de la filà, celebrada el dia 10 de gener de 1998. Va ser dissenyat pel pintor local i membre de la filà, Antonio Vañó Cabanes i brodat per Pilar Molina Conca, actuant com a padrins, Pedro Solbes Vañó i Mercedes Blasco Juan. El portador del banderí va ser Enrique Mingot Colomina i el capità Juan Vañó Galvañ.

ANY 1963

Dia 4 de febrer. Moros i Cristians.

D'esquerra a dreta: José Ferre Jornet, Manuel Puerto Francés, Isidro Gisbert Doménech, Bautista Molina Vañó, Antonio Solbes Vañó, Pedro Bacete Belda i Enrique Mingot Colomina.

ANY 1968

"L'Esquadra del Caixó". Cabo: Francisco Puerto Belda.

Esquadra (d'esquerra a dreta): **Primera fila:** Rafael Puerto Pérez, Vicente Belda Lluch, Antonio Belda Lluch, Felipe Ferre Puerto, Luis Silvestre Mora, José Cerdá Belda. **Segona fila:** Eladio Molina Conca, Enrique Sisternes Tormo, Vicente Santonja Bernat, Enrique Mingot Colomina, Félix Campos Sánchez i Francisco Molina García.

Esta esquadra va causar un gran impacte per la seua imatge innovadora de quant s'havia vist fins aquell any en la desfilada d'una Entrà. Frontalment feia la impressió d'un xicotet escenari, en el que hi havia situades dos files de sis marrocs cadascuna. "El Caixó", com així van denominar este pintoresc escenari, estava revestit de ras blanc i va ser il·luminat interiorment. En la part superior es podien apreciar sis caps de lleopard, que com la resta del "Caixó", van ser confeccionats pels components de l'esquadra. Amb una antelació de dos mesos, van començar a dissenyar i confeccionar els trages, amb matèries tèxtils residuals de la borrera dels germans Puerto. Van ser cosits, per Consuelito Pérez (mare de Rafael Puerto Pérez, un dels components d'esta esquadra).

ANY 1972

Esquadra a la **Diana del día de Sant Blai**.

D'esquerra a dreta:

Manuel Vañó Santonja, Jaime Gisbert Molina, Francisco Cardós Sempere, Vicente Sánchez Cortés, Antonio Vañó Beneyto, Manuel Puerto Francés, Juan José Beneyto Cantó i José Silvestre Blasco.

ANY 1973

Esquadres a la **Diana del día de Sant Blai**.

Cabo: Eduardo Gisbert Doménech.

D'esquerra a dreta: Bautista Molina Vañó, Manolo Puerto Francés, Francisco Sempere Reig, Rafa Sánchez Díaz, Antonio Vañó Bataller, Joaquín Ferre Micó i Jaime Gisbert Molina.

ANY 1975

Dia de l'Entrà. Esquadra Infantil.

"Escola de futurs festers". Així podriem denominar esta imatge, en la que observem els veterans Miguel Cantó i Manolo Puerto, ordenant una esquadra infantil dels Marrocs en l'entrà de l'any 1975.

ANY 1983

Responsables del "Marroc-Bar".

D'esquerra a dreta: Antonio Belda Lluch, Rufino Rodríguez Rodríguez, Francisco Blasco Colomer i José Prats Fuster. Pot observar-se l'aspecte de la barra-bar del Maset, abans de l'ampliació del mateix. Estava situada al fons del local, en la seua part dreta. La barra era senzilla i rudimentària, i va ser construïda per membres de la filà en els primers anys d'estada en l'actual maset. És digne de ressenyar, que en aquelles dates i en l'espai en què s'arregljava la ratlla de la misèria (els diumenges al migdia), hi havia una assistència d'uns quaranta components, motiu més que suficient per a tindre un equip de quatre cambrers i poder atendre el servei dels aperitius.

ANY 1986

La Retreta.

4 de Febrer. Instantània de la desfilada-retreta realitzada per la nostra filà el dia de Moros i Cristians per la nit, desfilada en què participen multitudinàriament els Marrocs.

ANY 1990

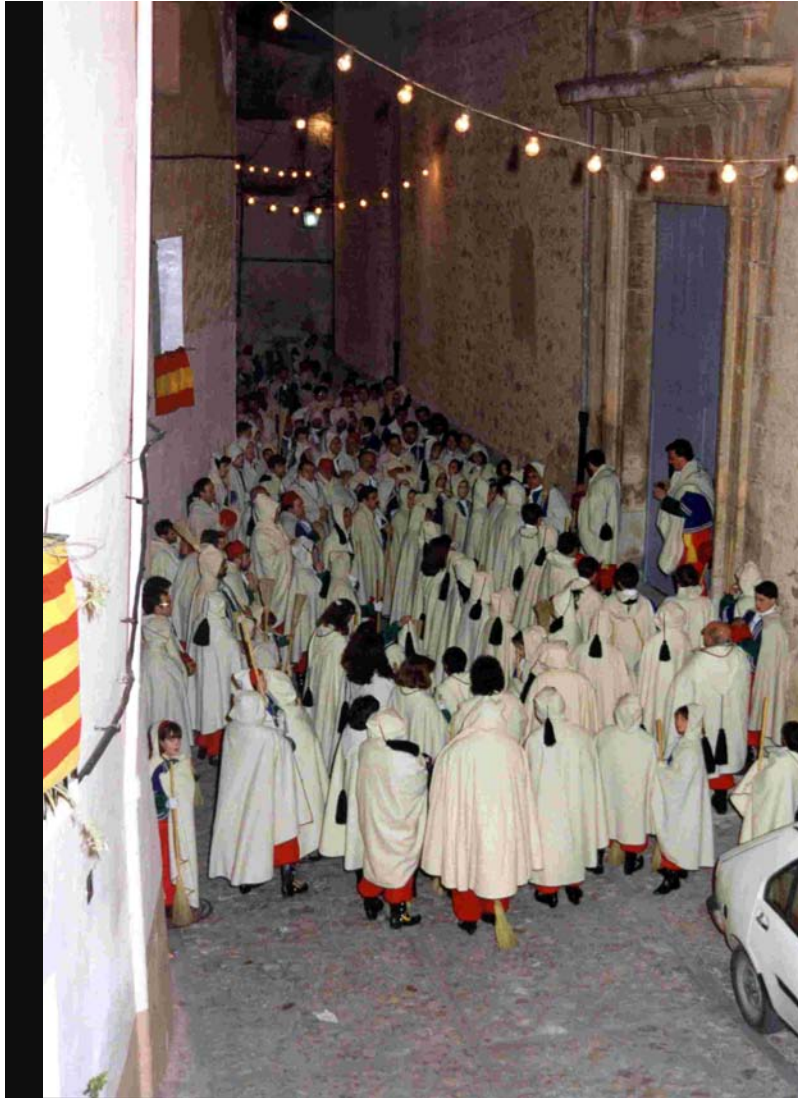
Commemoració del 125 aniversari de la fundació de la Filà de Marrocs. Esquadra de joves marrocs, desfilant en l'Entrà, amb vestimenta igual a l'emprada per la nostra filà l'any de la seua fundació en 1868. Cal ressenyar que l'entrà es va celebrar el dia 5 de febrer, a causa de les fortes pluges que van caure a Bocairent durant els dies de festes d'este any.

Esta esquadra especial va estar formada per:

Cabo: Jumi Cantó Vañó

D'esquerra a dreta: Juan Antonio Tomás Vañó, Eladio Colomer Molina, Vicent Ferre Vañó, Juan Vidal, Pere Gisbert, Juan Albert Alberó Mascarell, Pau Molina Vañó, Xavier Pascual i Soler.

ANY 1994

Dia de Moros i Cristians (4 de febrer). **Oració pels difunts de la Filà**, abans del tradicional acte dels Marrocs. Com podem comprovar este rés es va efectuar enfront de la porta lateral del temple parroquial. La porta principal, on habitualment té lloc este acte, estava ocupada pel gran andami que es va instal·lar per a netejar i restaurar el campanar. Possiblement, esta haja sigut l'única ocasió en què este acte no s'ha celebrat davant de la porta principal de l'Església.